

آیا ساختار فعلی بانک ها توان پاسخگویی به نیاز واقعی کارآفرینان خرد را دارد؟

بازتعریف نقش بانک ها در خدمت به مردم

گروه اقتصادی

نظام بانکی کشوریکی از ارکان اصلی تحقق عدالت اقتصادی وموتور محرک رونق تولید درهر جامعه‌ای است. درشرایطی که دولت ومجلس شعار سرمایه گذاری برای تولید را سرلوحه سیاست های اقتصادی قرار داده‌اند، انتظار می‌رود که نظام بانکی نیز نقش آفرینی مؤثری در حمایت از مردم، کارآفرینان خرد وصاحبان کسب وکارهای کوچک ایفا کند.
باین حال، بررسی های میدانی و گزارش های رسمی نشان می‌دهد که عملکرد نظام بانکی در پرداخت تسهیلات خرد، با اهداف اعلام شده فاصله دارد و بسیاری از وام گیرندگان، به دلیل فرآیندهای طولانی، پرداخت های تدریجی و گاه ناقص از ادامه مسیر تولید و فعالیت اقتصادی بازمی مانند، وام های خرد به ویژه برای دهک های پایین درآمدی، صاحبان مشاغل خانگی، تولیدکنندگان روستایی و کارآفرینان نوپا، نه تنها یک کمک مالی بلکه ابزاری برای تحقق استقلال اقتصادی وشکوفایی ظرفیت های ملی است.
درواقع، تسهیلات خرد اگر به موقع، دقیق ومتناسب با نیاز متقاضی پرداخت شود، می‌تواند به رونق اشتغال محلی، افزایش تولید داخلی و کاهش وابستگی به منابع حمایتی دولت بینجامد اما هنگامی که این تسهیلات به صورت قطره چکانی، همراه باتشریفات زائد، ضمانت های سنگین و زمان بندی نامنتاسب پرداخت می‌شود، انگیزه تولید از میان می‌رود و وام گیرنده از مسیر فعالیت اقتصادی بازمی ماند.
در بسیاری از موارد، تأخیر در پرداخت وام یا پراکندگی اقساط آن موجب می‌شود که فرد متقاضی نتواند مواد اولیه مورد نیاز خود را باقیمت مناسب تهیه کند و هزینه های تمام شده تولید به شکل چشمگیری افزایش یابد. به تعبیر کارشناسان، این شیوه پرداخت نه تنها از اهداف عدالت محور سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی فاصله دارد، بلکه باعث اتلاف منابع بانکی و کاهش اعتماد عمومی نیز می‌شود.
درحالی که تسهیلات

خرد در کشورهای موفق، نقش کلیدی در تونامندسازی اقشار متوسط و ضعیف دارد، در کشورمان هنوز ساختار بانکی متناسب با این رویکرد طراحی نشده است. بنابراین بازطراحی نظام تسهیلات دهی بانک ها امروز ضرورتی اجتناب ناپذیر است.
نظام بانکی باید از رویکرد درآمدزایی خود فاصله بگیرد و ماموریت اجتماعی خود را در خدمت توسعه اقتصادی کشور تعریف کند.
در این فضا ایجاد سازوکارهای هوشمند برای تسهیل پرداخت وام،

کاهش وثایق سنگین، طراحی سامانه های الکترونیکی شفاف برای پایش تسهیلات و تدوین مشوق های ویژه برای کارآفرینان خرد، از جمله اقداماتی است که می‌تواند کارآمدی این حوزه را افزایش دهد.
در حقیقت باید بگوییم که عدالت اقتصادی زمانی معنایی یابد که صاحبان ایده، کارآفرینان محلی و جوانان جوانی بار، بدون وابستگی به واسطه ها بتوانند از منابع مالی بهره مند شوند و لازمه این فضا بازطراحی تسهیلات پرداختی از سوی نظام

بانکی است.
در حقیقت اگر بانک ها با اصلاح ساختار ها و چابک سازی فرآیندهای خود به سمت حمایت واقعی از تولید حرکت کند، می‌توانند در تحقق اهداف برنامه هفتم توسعه و تقویت اقتصاد مدرمی، نقش تعیین کننده ای ایفا نمایند.
در بررسی بیشترین موضوع به گفت وگو با احمد انارکی محمدی، عضو کمیسیون اقتصادی ونماینده مردم انار و رفسنجان در مجلس شورای اسلامی پرداختیم که در ادامه می‌خوانید.

غلامرضا میرزایی، عضو کمیسیون کشاورزی مجلس:

تقویت معیشت کشاورزان، پیش شرط رشد کشاورزی است

غلامرضا میرزایی، نماینده مردم بروجرد و عضو کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی در گفت وگو با خبرنگار «رسالت» در پاسخ به اینکه چگونه می‌توان رشد پیش بینی شده بخش کشاورزی در برنامه هفتم توسعه را محقق ساخت بیان کرد:

به منظور تحقق رشد پیش بینی شده بخش کشاورزی در برنامه هفتم باید حمایت از کشاورزان را در اولویت قرار داد. در حقیقت باید معیشت و وضعیت کشاورزان را تقویت کرد و بهبود بخشید. وی با بیان اینکه بدون حمایت واقعی،

رشد بخش کشاورزی محقق نمی‌شود، افزود: معیشت کشاورزان تقویت نخواهد شد مگر آنکه راهکارهای عملی به منظور جبران خسارت های ناشی از ناترازی ها در دستور کار قرار گیرد. متأسفانه امروز کشاورزان ما به موجب ناترازی ها،

آیا مالیات هوشمند می‌تواند فشار بر تولید را کاهش دهد؟

درآمد پایدار از مسیر هوشمندسازی مالیات

گروه اقتصادی

در شرایطی که اقتصاد کشور با چالش های متعددی همچون تورم، نوسانات ارزی وفشار بر تولیدکنندگان مواجه است، شفافیت در نظام مالیاتی به عنوان یکی از راهبردهای کلیدی برای تأمین درآمد پایدار دولت و کاهش فشار بر کسب وکارها مطرح می‌شود. واقعیت آن است که دریافت مالیات به شیوه سنتی و غیر شفاف نه تنها به منابع درآمدی دولت آسیب می‌زند، بلکه هزینه های غیر مستقیم و اضافی برای تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی ایجاد می‌کند. این شیوه سنتی اغلب به تعویق و نا کارآمدی در وصول مالیات منجر می‌شود و در نهایت بار اقتصادی بردوش تولیدکنندگان خرد و متوسط سنگینی می‌کند، درحالی که هدف از نظام مالیاتی باید تقویت تولید، حمایت از اشتغال وتأمین منابع پایدار برای توسعه کشور باشد.
یکی از مسیرهای مؤثر برای رفع این چالش، هوشمندسازی فرآیند وصول مالیات وبهره گیری از سامانه های دیجیتال وشفاف است. چنین رویکردی نه تنها امکان رصد دقیق درآمد و فعالیت های اقتصادی را فراهم می‌کند، بلکه از ایجاد فرصت های فرار مالیاتی جلوگیری کرده و پایه های مالیاتی کشور را تقویت می‌سازد. با دسترسی سریع به اطلاعات و داده های اقتصادی، دولت می‌تواند برنامه ریزی دقیق تری در زمینه تخصیص منابع، سرمایه گذاری در پروژه های زیرساختی و حمایت از بخش تولید انجام دهد، بدون اینکه فشار مضاعفی بر فعالان اقتصادی وارد شود.
تجربه جهانی نشان داده است که هوشمندسازی مالیات می‌تواند به افزایش درآمد دولت، کاهش هزینه های اجرایی وصول مالیات و افزایش اعتماد فعالان اقتصادی منجر شود.
کشورهایی که نظام مالیاتی خود را به سامانه های هوشمند مجهز کرده اند، علاوه بر افزایش شفافیت، توانسته اند زمینه مشارکت بیشتر دهک های پایین و کسب وکارهای کوچک را فراهم آورند و از این طریق به عدالت اقتصادی ورشد پایدار دست یابند. در کشورمان نیز با توجه به حجم گسترده کسب وکارهای خرد و متوسط و سهم قابل توجه آن ها در اشتغال و تولید، استفاده از چنین سامانه هایی می‌تواند نقش مهمی در تثبیت اقتصاد و کاهش فشارهای ناشی از سیاست های مالی سنتی ایفا کند. علاوه بر این، مالیات هوشمند امکان پیش بینی درآمدهای دولت را افزایش می‌دهد و به مسئولان اجازه می‌دهد تا تصمیمات اقتصادی را برپایه داده ای را براساس اطلاعات دقیق و واقعی اتخاذ کنند. این مهم سبب می‌شود که سیاست گذاری ها نه بر اساس برآوردهای غیر شفاف بلکه بر مبنای داده های دقیق و به روز صورت گیرد و هم زمان از ایجاد نابرابری های اقتصادی جلوگیری شود. برای تولیدکنندگان خرد و متوسط نیز شفافیت به معنای کاهش فشارهای اضافی مالیاتی است وانگیزه آن ها برای توسعه فعالیت های اقتصادی بیشتر می‌شود.

احمد انارکی محمدی، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس:

بازطراحی نظام تسهیلات دهی بانک ها ضروری است

احمد انارکی محمدی، عضو کمیسیون اقتصادی و نماینده مردم انار و رفسنجان در مجلس شورای اسلامی در گفت وگو با خبرنگار «رسالت» پیرامون عملکرد نظام بانکی در پرداخت تسهیلات خرد بیان کرد: توسعه تسهیلات خرد یک ضرورت اقتصادی است به گونه ای که در بسیاری از کشورها، سهم کسب وکارهای خرد به ۲۵ درصد می‌رسد درحالی که این سهم در کشورمان ناچیز است و حدود ۵ درصد می‌باشد. بنابراین انتظارمان این است که توسعه تسهیلات در بخش کسب وکارهای خرد بهبود یابد.
وی افزود: گاه عنوان می‌شود که در حوزه تسهیلات تکلیفی، پرداخت ها صورت گرفته است و کاستی وجود ندارد اما در عمل مشاهده می‌شود که شیوه و زمان پرداخت ها به گونه ای است که صاحب کسب وکار از اشتیاق می‌افتد و دیگران فعالیت برایش توجیه اقتصادی ندارد.

انارکی محمدی تصریح کرد: ارائه تسهیلات خرد باید به هنگام و در زمان مناسب باشد. به بیان دیگر ضرورت دارد تا تسهیلات خرد در همان زمانی ارائه شود که فرد متقاضی درخواست کرده و در حال اجرا و پیشبرد اهداف است.

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی همچنین خاطرنشان کرد: بانک ها نباید در پرداخت تسهیلات خرد تعلل و تأخیر بدارند و می‌بایست مسیر فعالیت کسب وکارهای خرد را نیز هموار سازند. گاه سخت گیری وموانع بانک ها خود عامل به کسب وکارهای خرد است و بنابراین باید رفع موانع صورت گیرد تا فعالیت ها توجیه اقتصادی خود را حفظ کنند.

وی در پایان این گفت وگو یادآور شد: تأخیر در پرداخت وام ها آن هم در شرایطی که قیمت ها رو به افزایش است، امکان تحقق اهداف تولیدی را سلب می‌کند و ممکن است تولیدکننده دیگر نتواند ملزومات خود را تهیه کند. بنابراین بازطراحی نظام تسهیلات دهی بانک ها یک ضرورت است و می‌بایست در دستورکار قرار گیرد. در این فضا نظارت نیز گامی مهم و اساسی است.
حاضر مجلس شورای اسلامی و کمیسیون اقتصادی پیگیر این مهم می‌باشند. تاکنون اقدامات لازم نیز صورت گرفته است و فرآیند نظارتی تارسیدن به شرایط مطلوب ادامه دارد.

اسلامی ضمن اشاره به لزوم توسعه تسهیلات و همکاری بانک ها در این خصوص همچنین خاطرنشان کرد: ارائه و توسعه تسهیلات به کشاورزان پیش شرط رشد و موفقیت در این حوزه است. بنابراین بانک ها نیز می‌بایست در این مسیر همراهی لازم را بدارند. او در پایان این گفت وگو با بیان اینکه تأمین زیرساخت ها مسیر رونق بخش کشاورزی را هموار می‌سازد، متذکر شد: در مسیر تحقق رشد بخش کشاورزی، تأمین زیرساخت ها موضوعی بسیار مهم و اساسی است. در حقیقت تأمین زیرساخت، زمینه ساز تقویت تولید است و باید به جد مورد توجه قرار گیرد.

خبر

واکنش پکن به تهدید ترامپ مبنی بر قطع خرید روغن خوراکی از چین

دونالد ترامپ رئیس جمهوری آمریکا در پیامی در شبکه اجتماعی خود موسوم به «تروث سوشال» نوشت که واشنگتن «در حال بررسی قطع روابط تجاری با چین در زمینه روغن خوراکی و سایر اقلام تجاری به عنوان تلافی هستیم. به عنوان نمونه، ما به راحتی می‌توانیم روغن خوراکی را خودمان تولید کنیم ونیازی به خرید آن از چین نداریم.» تهدید ترامپ واکنش به کاهش خرید سوپای آمریکا از سوی چین بوده است. رئیس جمهوری آمریکا مدعی شد که به اعتقاد وی چین به طور عمدی سوپا از آمریکا نمی‌خرد و برای کشاورزان این کشور مشکل ایجاد می‌کند. اقدامی که وی آن را «خمسانه» خوانده است. درحالی که تنش های تجاری بین واشنگتن وپکن که در ابتدای سال جاری میلادی اوج گرفته بود، کاهش پیدا کرده اما تنش پس برقرار شده بین طرفین همچنان متزلزل است. پکن هفته گذشته محدودیت های جدیدی بر صادرات مواد معدنی کمیاب و سایر اقلام وضع کرد؛ اقدامی که به هشدار ترامپ در روز جمعه مبنی بر اعمال تعرفه اضافی ۱۰۰ درصدی بر کالاهای چینی ازاول اکتبر منجر شد.

به گزارش ایرنا از نیوزویک، لین جیان، سخنگوی وزارت خارجه چین امروز در پاسخ به پرسشی درباره تهدید ترامپ درباره روغن خوراکی گفت که اختلافات تجاری «به سود هیچکدام از طرفین نیست»، «روغن خوراکی سوخته» (UCO) در واقع محصول جانبی روغن پخت وپز است و به عنوان ماده خام برای تولید سوخت، خوراک دام و محصولات شیمیایی همچون روغن های صنعتی وروان کننده های ماشین آلات و صابون های خاص استفاده می‌شود.

وی در این باره اظهار داشت: دوطرف باید مسائل مربوطه را از طریق مشورت برپایه برابری، احترام ومنفعت متقابل حل کنند. موضع چین درباره مسائل اقتصادی و تجاری بین پکن و واشنگتن ثابت و روشن است. آمریکا با ارسال با خرید ۱.۲۷ میلیون تن، بزرگ ترین خریدار روغن خوراکی سوخته چین بود که نسبت به سال ۲۰۲۳، رشد بیش از ۵۰ درصدی را نشان می‌دهد. براساس داده های وزارت کشاورزی آمریکا، این رقم بیش از ۴۰ درصد صادرات این محصول از سوی چین را تشکیل می‌داد.

پکن همچنین تازه ترین محدودیت های صادراتی که برمواد معدنی کمیاب وضع کرده است را حفاظت از امنیت جهانی توصیف کرد. ماروش شفقوویچ، مسئول تجاری اتحادیه اروپا، این محدودیت ها را غیرموجه خوانده و خواستار پاسخ به آن شده است. چین بزرگ ترین تولیدکننده این مواد معدنی در جهان است که برای ساخت آهنرباهای حیاتی در صنایع دفاعی، خودروسازی و الکترونیکی استفاده می‌شود. سخنگوی وزارت خارجه چین اضافه کرد که این محدودیت ها برای «حفاظت بهتر از صلح جهانی و ثبات منطقه ای و ایفا ی تعهدات بین المللی از جمله عدم اشاعه» اجرا شده اند.

خسارت های قابل توجهی را متحمل می‌شوند. بنابراین باید از چنین روندی جلوگیری کرد و با ارائه تسهیلات به موقع، شرایط مطلوب تری را رقم زد. میرزایی با تأکید بر اینکه باید بستر تقویت تولید را برای کشاورزان رقم زد، تصریح کرد: متأسفانه گاه رویکردهای مطلوبی در خصوص جریمه چاه های کشاورزی دیده نمی‌شود، روشن است که کشاورز همواره زحمت فراوانی می‌کشد و می‌بایست همواره حمایت گردد. اعمال جریمه برای کشاورز به منزله چندین سال ضرر پیایی است و ممکن است کشاورزی و فعالیت تولیدی او را مختل کند. عضو کمیسیون کشاورزی مجلس شورای

موجب افزایش درآمد دولت می‌شود، بلکه فشار بر فعالان اقتصادی را کاهش داده و محیط کسب وکار را بهینه تری می‌کند.

▲ **راهکارهای عملیاتی برای تحقق اهداف مالیاتی هوشمند چیست؟**

ایجاد سامانه یکپارچه مالیاتی: ثبت تمامی تراکنش های اقتصادی به صورت آنلاین ومحاسبه خودکار مالیات براساس درآمد واقعی کسب وکارها گامی ضروری است.

شفاف سازی فرآیند مالیات: به منظور این روند اطلاع رسانی کامل به فعالان اقتصادی درباره میزان ونحوه محاسبه مالیات نیاز است تا هیچ ابهامی باقی نماند.

تسهیل پرداخت مالیات: امکان پرداخت آنلاین و مرحله ای مالیات به گونه ای که فشار بر سرمایه در گردش کسب وکار وارد نشود، باید در دستورکار قرار گیرد تا تسهیل پرداخت عملیاتی شود.

پشتیبانی واموزش فعالان اقتصادی: ارائه راهنمایی و مشاوره به کسب وکارهای خرد ومتوسط برای آشنایی بافرآیند هوشمند مالیاتی از دیگر ضرورت های تحقق این روند است.

▲ **سخن پایانی**

در شرایطی که فشارهای مالی و کسری بودجه یکی از غغدغه های اصلی دولت محسوب می‌شود، بهره گیری از سامانه های هوشمند و شفاف برای دریافت مالیات کسب وکارهای خرد ومتوسط می‌تواند راهکاری کلیدی باشد.

این اقدام، هم درآمد ثابت دولت را تأمین می‌کند و هم فشار غیرضروری بر تولیدکنندگان را کاهش می‌دهد. شفافیت مالیاتی موجب اعتماد بیشتر فعالان اقتصادی، افزایش تولید وبهره وری، کاهش فرار مالیاتی و تحقق عدالت اقتصادی می‌شود. در کنار آن، بانک ها ومؤسسات مالی نیز می‌توانند نقش پشتیبانی خود را در تسهیل پرداخت مالیات ایفا کنند تا چرخه اقتصادی کشور روان تر و مؤثرتر عمل کند. تجربه جهانی نشان داده که کشورهایی که مالیات هوشمند وشفاف دارند، هم از درآمد پایدار برخوردار هستند و هم محیط کسب وکار مناسبی برای فعالان خرد ومتوسط ایجاد کرده اند. بنابراین بازطراحی نظام مالیاتی و ایجاد سامانه های هوشمند، می‌توانیم حل کنند.
ماروش شفقوویچ، مسئول تجاری اتحادیه اروپا، این محدودیت ها را غیرموجه خوانده و خواستار پاسخ به آن شده است. چین بزرگ ترین تولیدکننده این مواد معدنی در جهان است که برای ساخت آهنرباهای حیاتی در صنایع دفاعی، خودروسازی و الکترونیکی استفاده می‌شود. سخنگوی وزارت خارجه چین اضافه کرد که این محدودیت ها برای «حفاظت بهتر از صلح جهانی و ثبات منطقه ای و ایفا ی تعهدات بین المللی از جمله عدم اشاعه» اجرا شده اند.

می‌کند. به همین دلیل، به کارگیری فناوری های نوین برای ثبت تراکنش های مالی و صدور مالیات به صورت خودکار، می‌تواند این فشار را کاهش دهد و فعالیت برای رسیدگی های اداری کاهش یابد و فرآیندها سریع تر و دقیق تر و کم هزینه تر انجام می‌شود. این یعنی دولت قادر خواهد بود منابع بیشتری را به توسعه زیرساخت ها، حمایت از تولید و ارائه خدمات عمومی اختصاص دهد، بدون آنکه بار اضافی بر تولیدکنندگان وارد شود. در نهایت، می‌توان گفت که هوشمندسازی نظام مالیاتی وشفاف سازی درآمدهای کسب وکارهای خرد ومتوسط، کلید تأمین درآمد پایدار دولت و کاهش فشارهای مالی بر تولید است. چنین سیاستی نه تنها منابع اقتصادی را به طور مؤثر مدیریت می‌کند، بلکه اعتماد عمومی ومشارکت فعالان اقتصادی را نیز برافزایش می‌دهد و زمینه تحقق رشد پایدار، توسعه اقتصادی و عدالت اجتماعی را فراهم می‌آورد. این مسیر، نمونه ای روشن از مدیریت هوشمندانه اقتصاد و حمایت واقعی از تولید داخلی است که می‌تواند کشور را در مسیر اقتصادی قدرتمندتر و کم نوسان تر قرار دهد.

▲ **نقش مالیات هوشمند در کاهش فشار بر تولید**

فعالان اقتصادی خرد ومتوسط اغلب به دلیل محدودیت منابع مالی، بیشترین آسیب را از شیوه های سنتی دریافت مالیات می‌بینند. پرداخت مالیات به صورت قطره چکانی یا بافرآیندهای پیچیده، سرمایه در گردش کسب وکارها را کاهش می‌دهد و توان تولید را مختل

می‌کنند. این موضوع، چرخه اقتصادی کشور را بهبود می‌بخشد و موجب رشد تولید، کاهش فرار مالیاتی و افزایش رقابت پذیری می‌شود. در این زمینه، تجارب جهانی نشان می‌دهد کشورهایی که سامانه های هوشمند مالیاتی را پیاده سازی کرده اند، موفق شده اند با کمترین فشار بر تولید، درآمد ثابت و پایدار دولت را تأمین کنند. این تجارب می‌تواند الگویی برای کشورمان نیز باشد تا با استفاده از فناوری های نوین و کاهش مداخله های غیرضروری، به توسعه اقتصادی پایدار دست یابد.

▲ **ضرورت حمایت از کسب وکارهای خرد و متوسط**

کسب وکارهای خرد و متوسط ستون فقرات تولید داخلی هستند و ایجاد شفافیت در نظام مالیاتی، به نوعی حمایت از این بخش هائیز محسوب می‌شود. مادامی که فرآیند پرداخت مالیات ساده و منصفانه باشد، سرمایه در گردش این واحدها حفظ شده و توان تولید افزایش می‌یابد. این موضوع به ویژه برای دهک های پایین وافرادی که تازه وارد بازار کار شده اند، اهمیت حیاتی دارد، چراکه کوچک ترین فشار مالی می‌تواند مسیر توسعه آن ها را مسدود کند. نمایندگان مجلس و کارشناسان اقتصادی نیز بارها بر ضرورت بازطراحی نظام مالیاتی کشور تأکید کرده اند. یکی از محورهای اصلی این بازطراحی، استفاده از فناوری های نوین برای شفافیت، هوشمندسازی و تسهیل پرداخت مالیات است. این امر نه تنها